

Med hjertet i Gjerpen

Sogneprest Øystein Aronsen har gangavstand til kirke og menighetskontor. Den lange, fredete prestegårdsbygningen ligger på et åpent tun, med stabbur og driftsbygning på den ene siden.

Rett før jul var Gjerpen prestegård klar for innflytting. Da hadde håndverkere i nesten et år arbeidet med rehabiliteringen av den fredete prestegården ved Skien.

SKIEN: Alle rommene i den lange og gamle bygningen er pusset opp, og de holder en god standard. Men standarden i dag handler ikke om anretningsrom, tjenerrom og mange ovner. Det dreier seg om vannbåren varme i gulvene, godt isolerte vinduer, et moderne kjøkken og en

riktig overflatebehandling av vegger og tak. Disse kvalitetene er kommet på plass på Gjerpen. – Her var det nedslitt innvendig. Det var fuktproblemer og behov for nytt bad og kjøkken, og vi ønsket å få til en funksjonell, varm og anvendelig bolig, fri for kontordelen, sier Jan Knudsen. Han er prestegårdsinspektør for Opplysningsvesenets fond i Agder og Telemark og har holdt i trådene for mange av Ovfs oppgraderte presteboliger, de siste årene. –Vi kunne ikke forvente at en ny prestefamilie ville flytte inn i boligen, slik den var. Det har vært et kostbart løft, men et viktig grep er gjort for

en av landets mest bevaringsverdige prestegårder, forteller han.

Bygningens historie

Når vi sitter i det nye romslige kjøkkenet, er det rart å tenke over at dagens prest Øystein Aronsen, kone Tonje og tre gutter bare er en blant mange prestefamilier som har bodd på Gjerpen prestegård – siden sogneprest Johan Fredrik Monrads dager. Han var prestesønn og vokste opp på den gamle prestegården. Da han selv ble sogneprest etter sin far, rev han den gamle og bygde ny. Året var 1750. Det ble en symmetrisk bygning med et karakteristisk valm-

Sigrun Berdal
Kulturhistoriker. Arbeider med informasjon, arkiv og historiske kilder i Opplysningsvesenets fond.

sigunn.berdal@ovf.no

Øystein Aronsen, Christian (14), Tonje, Oscar (12). Isaac på 4 år var ikke hjemme.

Prestegården har fått sitt eget skjold

I den nyinnflyttete presteboligen var ikke lamper og ovner på plass, men den fine skråpanelingen i taket kom til sin rett

Til venstre hjørnet på menighetshuset. Kirkegården til høyre.

Kirkevei og skolevei går rett forbi prestegården

tak og fire store rom på hver side av en lang midtgang. Prestene var embetsmenn og privilegerte, mange folk var sysselsatt. Under folketellingen i 1801 var det registrert åtte tjenestepiker på prestegården. Det kunne det være behov for. Sogneprest Edvard Storm Munch og kone hadde en barneflokk på ti. Den eldste het Peter Andreas Munch. Han ble senere en berømt historiker, språkforsker og geograf – og i tillegg onkelen til maleren Edvard Munch.

Et skjemmende sveitserpreg

Da bygningen på 1800-tallet ble forlenget, og det ble påbygd en stor

sveitserkvist tvers over taket, ble det også plass til både tjenerskap og lokale for konfirmanter. På begynnelsen av 70-tallet ble arken fjernet og valmtaket kom tilbake. Da hadde Riksantikvaren lenge presentert restaureringsforslag – også for interiøret. Blant annet ønsket man å innrede et eget P.A. Munch-rom, med møbler og bøker.

I dag

Det lafete huset er godt bygd. Det fikk håndverkerne erfare da de fjernet flere lag med maling og tapeter for å komme inn til veggene. Mesteparten av planløsningen

er beholdt, men kontordelen er erstattet. Her preges kvadratmeterne av et nytt kjøkken og en stor spisestue. – På denne plassen stod prestens hvelv, sier Tonje ved kjøkkenøya. Mange rom er blitt som nye. –Vi har nettopp flyttet inn, men har lyst til å slå røtter her, sier Øystein. Kanskje få til konserter i den store prestegårdshagen og bruke gården og kirkens omgivelser i en sammenheng for folk – midt i hjertet av Gjerpen. 🌀